

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

בעניין: יורשי שרון בן שלום ואח'

ע"י עוה"ד מירב כהן-ברזילי, אלידע הכהן

התובעים

נגד

הרשות הפלסטינית ואח'

ע"י עו"ד יפעת גרנות רמתי

הנתבעים

פסק דין

הרקע העובדתי ומהלך הדיון

1. כמפורט בפסק הדין שניתן ביום 6.2.2023 (להלן: **פסק הדין הראשון**), ביום 25.8.2001 התרחש פיגוע ירי בכביש 443, שבו נרצחו שלושה: בני הזוג שרון ויניב בן שלום, וכן דורון יוסף סווירי, אחיה של שרון – הי"ד (להלן: **שרון, יניב ודורון**). בעקבות הפיגוע, הוגשה התביעה שבגדרה נתבעו נזקים לא ממוניים ופיצויים עונשיים מהמפגעים ומהרשות הפלסטינית (להלן אתייחס אל הנתבעים כאל **הרשות**, אלא אם תידרש הבחנה ביניהם).
2. התובעים היו עיזבונותיהם של המנוחים שרון, יניב ודורון, בנותיהן של שרון ויניב, שתבעו כנפגעות ישירות ולצדם ההורים, האחים והאחיות של המנוחים:

פ' וצ' ס' – הוריהם של שרון ודורון;

נ' וא' – אחיהם של שרון ודורון;

א' ור' ב' – הוריו של יניב;

או' וב' ב' – אחיו ואחותו של יניב;

א' ב' מ' – אחות נוספת של יניב.

3. אחד מרכיבי התביעה היה תשלום פיצויים עונשיים, כאשר, כאמור, התובעים היו עיזבונות כל אחד מהמנוחים, הוריהם, אחיהם ואחיותיהם. תביעת ההורים, האחים והאחיות נשענה על היותם ניזוקים משניים וזאת מכוחה של ההלכה שנקבעה ברע"א 444/87 **אלסוחה נ' עיזבון דהאן**, פ"ד (3) 397 (1990) (להלן: **עניין אלסוחה**).

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

4. בהחלטה שניתנה ביום 22.9.2014 קבע בית משפט זה (כב' סגן הנשיא דאז, מ' דרורי) את חבותה של הרשות לשאת בנזקי התובעים. בפסק דין שניתן ביום 17.11.2017 (לעניין הנזק) נקבעו קביעות לעניין זכאות מי מהתובעים לפיצוי, ושיעור הפיצוי.

5. ערעור וערעור שכנגד על פסק הדין (ר' ע"א 71/18 הרשות הפלסטינית נ' יורשי המנוחה שרון בן שלום ז"ל (10.2.2021) (להלן: **פסק הדין בערעור**)) התקבלו באופן חלקי:

א. הערעור על קביעת החבות – נדחה;

ב. הערעור על הקביעה בדבר זכאות התובעים לפיצויים עונשיים על אף קבלת התגמולים – נדחה;

ג. הערעור על הקביעה כי גם ניזוקים משניים זכאים לפיצויים עונשיים – נדחה. בית המשפט העליון הכיר בזכאות ניזוקים משניים לפיצויים עונשיים אך קבע כי על הניזוקים לעמוד בכל ארבעת התנאים שנקבעו בהלכת **אלסוחה** (פסקה 117);

ד. הערעור על הקביעה כי אחים או אחיות של מי שנרצחו בפיגוע אינם זכאים לפיצויים עונשיים התקבל ונקבע כי אחים ואחיות זכאים לתשלום פיצויים עונשיים בכפוף לעמידתם ביתר התנאים שנקבעו בהלכת **אלסוחה** (פסקה 129);

ה. הערעור על הקביעה כי לא נדרשת הוכחת התנאי הרביעי בהלכת **אלסוחה**, שעניינו במהות הנזק הנפשי וחומרתו התקבל ונקבע כי על ההורים ועל האחים והאחיות להוכיח את התקיימותו של התנאי הזה, כאשר האחים והאחיות יידרשו להוכיח את עמידתם בתנאים השני והשלישי (פסקה 133);

ו. הערעור על גובה הסכומים שנפסקו התקבל והסכומים הוקטנו כך שהפיצויים העונשיים שנפסקו לטובת העיזבונות הועמדו 3 מיליון ₪ לכל אחד מהעיזבונות, והפיצוי לבנות, כנפגעות ישירות, הועמדו על סך של 1 מיליון ₪ לכל אחת מהן.

6. על יסוד פסק הדין בערעור הוחזר הדיון לבית משפט זה לצורך דיון במספר שאלות:

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

א. עמידתו של כל אחד מבין ההורים, האחים, והאחיות בתנאי הרביעי בהלכת אלסוחה (מהות הנזק הנפשי וחומרתו), וזאת על יסוד חוות דעת רפואיות שתוגשנה;

ב. עמידתו של כל אחד מבין האחים והאחיות בתנאים השני והשלישי בהלכת אלסוחה (התרשמות מן האירוע המזיק וקרבה בזמן ובמקום לאירוע או לתוצאותיו);

ג. קביעת גובה הפיצויים העונשיים המגיע לכל אחד מהתובעים.

7. לאחר שמיעת ראיות והגשת סיכומים ניתן ביום 6.3.2023 פסק דין, שבו נקבע כי הוריהם של שרון ודורון, וכן הוריו של יניב, עומדים בתנאי הלכת אלסוחה ולפיכך זכאים לפיצוי. מבין האחים והאחיות, הזכאים לפיצויים הם א' ס' וכן ב' ב'. בפסק הדין שניתן נקבע כי יש לתת ביטוי בפסיקת הפיצוי העונשי לאובדן שני קרובי משפחה מדרגה ראשונה ולהגדיל את הפיצוי בהתאם.

8. באשר לפיצוי – נפסקו פיצויים עונשיים לפי הפירוט הבא:

א. פ' וצ' ס' – 4,000,000 ₪ לכל אחד מהם (לגבי הפיצוי המגיע לפ' הוא ישולם ליורשיה בהתאם לחלקם בעיזבונה) וזאת בגין רצח שני ילדיהם;

ב. א' ור' ב' – 2,000,000 ₪ לכל אחד מהם (לגבי הפיצוי המגיע לר' הוא ישולם ליורשיו בהתאם לחלקם בעיזבונם) – וזאת בגין רצח בנם;

ג. א' ס' – סכום של 2,000,000 ₪ – וזאת בגין רצח שני אחיו;

ד. ב' ב' – סכום של 1,000,000 ₪ וזאת בגין רצח אחיה.

9. הנתבעים חויבו אפוא בתשלום סכום כולל של 15,000,000 ₪ (אשר יחולק בין התובעים לפי הפירוט שלעיל). נוסף על כך, נקבע כי הנתבעים ישלמו לתובעים שכר טרחת עורך דין בסכום של 3,540,000 ₪, וכן את הוצאות המשפט. הסכום הכולל הועמד על 18,578,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

10. התובעים והרשות הגישו ערעורים על פסק הדין (ע"א 3619/23, ע"א 3670/23). בית המשפט העליון דחה את הערעורים שהופנו כלפי דחיית התביעה של חלק מהתובעים וכלפי קבלתה לחלק אחר (באשר ליישום הלכת אלסוחה), ודן בערעורה של הרשות שהופנה לגובה הסכומים שנפסקו.

11. בקשר לכך התייחס בית המשפט העליון לחקיקתו של החוק לפיצוי קורבנות טרור (פיצויים לדוגמה), התשפ"ד-2024 (להלן: **חוק לפיצוי קורבנות טרור או החוק**), שהושלמה לאחר שהתקיים הדיון בערעורים ובטרם הושלמה כתיבת פסק הדין בערעורים. בית המשפט העליון הורה על השבת התיק לבית משפט זה "שידון בסוגיית הפיצויים לנוכח תחולת החוק החדש, וכל טענות הצדדים בעניין שמורות להם... גם טענות הרשות בערעור בעניין גובה שכר הטרחה שבו חויבה תישקל בתום ההליך וטענותיה לעניין זה שמורות לה" (פסקה 27).

עיקרי הטענות

12. אחר הדברים האלה, ובהתאם לפסק דינו בית המשפט הגישו הצדדים השלמת טיעון באשר ליישום הוראות החוק לפיצוי קורבנות טרור.

13. התובעים מבקשים ליישם את הוראות החוק ביחס לכלל הנפגעים ולפסוק להם פיצוי בהתאם לסעיף 2(ב) לחוק לפיצוי קורבנות טרור. הם מפנים לקביעות שניתנו לעניין האחריות שהן בגדר מעשה בית דין (ר' פסקה 380-391 להחלטתו של השופט דרורי מיום 22.9.2014; **פסק הדין בערעור**, פסקאות 64-71).

14. בהמשך לכך התובעים מתייחסים בנפרד לתובעים שבית המשפט הכיר בנכותם ממקיימת את התנאי הרביעי בהלכת אלסוחה ומבקשים לפסוק לכל אחד מהם את הפיצוי שנקבע עבור נכות. לטענת התובעים לאותם נפגעים שאיבדו שני קרובי משפחה יש לפסוק פיצוי בסכום כפול – 10,000,000 ₪ ולא לה שאיבדו קרוב משפחה אחד פיצוי בסכום של 5,000,000 ₪.

15. באשר לתובעים שלגביהם נקבע כי שיעור נכותם אינו מגיע כדי קיום התנאי הרביעי בהלכת אלסוחה, טענו התובעים כי נוכח לשון החוק, לא נדרשת עוד עמידה בתנאי זה, לעניין גובה הנכות, דרגת החומרה שלה או הפגיעה התפקודית שהיא מייצגת. לטענתם די בהוכחת קיומה של נכות כלשהי על מנת לזכות תובעים אלה בפיצוי לפי החוק לפיצוי קורבנות טרור. על-כן מבקשים התובעים לפסוק פיצוי גם לתובעים אלה, שנקבע כי פגיעתם אינה מקיימת את התנאי הרביעי שנקבע בהלכת אלסוחה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

16. את עמדתם מבססים התובעים על כך שהוראות החוק אינן דורשות תנאי סף לזכאות אלא כי 'נפגע אדם ממעשה טרור ונגרמה לו נכות צמיתה', ולשיטתם השימוש בביטוי 'נפגע אדם' מבהיר כי הוראות החוק חלות הן על ניזוק ראשי והן על ניזוק משני. נוסף על כך הם מפנים לשימוש במונח 'נכות צמיתה' ולא 'נכות חמורה' ולמדים מכך שהמחוקק במכוון לא קבע דרישה לנכות מוגדרת, ועל כן לא נדרש לבחון את גובה הנכות אלא את קיומה. חיזוק נוסף לפרשנות הם למדים מתכלית פסיקת הפיצויים.

17. התובעים ביקשו פסוק פיצוי כפול לאותם בני משפחה שאיבדו שני נרצחים ולא אחד, בהתאם לקביעה שנעשתה בפסק הדין הראשון. לטענת התובעים יש לתת ביטוי לאובדן שני קרובי משפחה וקביעה זו נכונה מוסרית וצודקת. כפועל יוצא מכך יש לפסוק לנפגעים אלה פיצוי כפול.

18. בשולי הסיכומים התייחסו התובעים למקור החבות של הנתבעים כמי שמתגמלים טרור מכוח החזקה ומכוח פסק הדין תוך שהם סוקרים את התשלומים שאותם משלמים הנתבעים למשפחות מחבלים.

19. הנתבעים חולקים על תחולתו של החוק, ומבקשים להמתין לפסיקת בית המשפט הגבוה לצדק בעתירה שהוגשה, למקרה שבית המשפט הגבוה לצדק יבחר להתערב, לפרש או למצער להמליץ על שינויים בחקיקה. בנוסף הם טוענים שהם זקוקים לזמן נוסף לצורך הגשת ראיות נגדיות בעניין אי תחולתו של החוק על התביעה דנן, ובעיקר ראיות בעניין סתירת החזקה הקבועה בסעיף 2(ה) לחוק. נוכח ההשלכות הדרמטיות של החוק על הנתבעים נתבקשה שהות להגשת ראיות והיערכות.

20. באשר לטענות התובעים לגבי האופן שבו יש לפרש את החוק, הנתבעים טוענים כי יש להחיל את הלכת אלסוחה על הזכאות לפיצוי לפי החוק, ותנאי לכך שאדם יקבל פיצוי הוא שיוכר כנפגע מכוח הלכת אלסוחה לאחר שעמד בתנאיה. הנתבעים מסבירים כי פתיחת הפתח לכל נפגע, ולו זה שנפגע באופן קל, שיטען שיש לו נכות בדרגה כלשהי כתוצאה מהתקפת טרור, מבלי שנדרש קשר משפחתי מדרגה ראשונה לנפגע הטרור, תפתח את הדלת לכל תושבי ישראל שידם משגת לשלם לפסיכיאטר פרטי להגיש חוות דעת פרטית על אחוז נכות אחד ולזכות בפיצוי לדוגמה. משכך הנתבעים מבקשים לקבוע כי התובעים שאינם עומדים בתנאי הלכת אלסוחה אינם זכאים לפיצוי אף אם יש להם נכות.

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

21. טענה נוספת שמעלים הנתבעים היא כי פרשנות החוק מחייבת להתאים את הוראותיו לדיני הנזיקין ולקבוע כי סכום הפיצוי שנקבע בחוק הינו סכום מקסימום, שמיועד למי שנקבעו לו נכות של 100% ובהתאם יש לפסוק את הפיצוי לפי אחוזי הנכות המשתנים.

22. הנתבעים חולקים על הטענה שיש לפסוק פיצוי כפול לתובע ששכל מספר בני משפחה ומבקשים לדחות את הטענה. הם מסבירים שבית המשפט הגבוה לצדק לא הכריע בטענותיהם בנוגע לקביעה זו ומכל מקום החוק החדש ביקש לקשור בין הנכות שנגרמה לניזוק לבין הענקת פיצוי לדוגמה, תוך שנקבע פיצוי בסכום גבוה מאד. לא יעלה על הדעת כי המחוקק התכוון להכפיל או לשלש את סכום הפיצוי למי ששכל יותר מבן משפחה אחד. הכפלת הפיצוי לדוגמה, כמו הפיצוי העונשי, תהיה בגדר 'חריג' על חריג' שאין לו אח ורע בפסיקה.

23. הנתבעים מפרטים את השלכות הרוחב והעומק של קבלת הפרשנות המרחיבה בקשר עם תחולת החוק, ומפנים לתביעות הרבות שמוגשות נגדם ולמשמעות פסיקת סכומי כסף עצומים. מכל מקום הם מוסיפים כי הסכומים שייפסקו לפי החוק החדש אינם מתווספים לסכומים שנפסקו בפסק הדין הראשון, וישולם לתובעים רק ההפרש. באשר לגובה שכר הטרחה, הם מבקשים להפחיתו כך שייפסק בשיעור של 10% מסכום פסק הדין.

דיון והכרעה

24. לאחר בחינת טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבוע את הקביעות הבאות:

א. יש להחיל את הלכת **אלסוחה** על ארבעת התנאים שנקבעו בה כתנאי לזכאות לפיצוי לדוגמה לפי החוק לפיצוי קורבנות טרור וכפועל יוצא מכך אין לקבוע זכאות לפיצוי לאותם תובעים שתביעתם נדחתה בפסק הדין הראשון;

ב. הפיצוי לדוגמה המשולם לפי החוק לפיצוי קורבנות טרור בא במקום הפיצוי העונשי שנפסק בפסק הדין הראשון ולא מתווסף אליו;

ג. הפיצוי לדוגמה ישולם לכל אחד מהנפגעים בהתאם לסכום הקבוע שנקבע בחוק. אין לקבל את טענת הנתבעים כי מדובר בסכום מקסימאלי שממנו נגזר פיצוי בהתאם לאחוזי הנכות.

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

ד. נוכח הוראות החוק לא ניתן לפסוק פיצוי כפול למי שאיבד שניים מקרובי משפחתו במסגרת אותו פיגוע רצחני, וזאת בניגוד לעמדה שהובעה בפסק הדין הראשון בקשר לפיצויים העונשיים;

ה. הנתבעים חבים בפיצוי לפי החוק ואין מקום להימנע ממתן פסק דין או לאפשר הבאת ראיות מקום בו אחריותם נקבעה בעבר והקביעה מחייבת;

להלן אפרט את הנימוקים שהביאו אותי למסקנות אלה.

חוק לפיצוי קורבנות טרור

25. החוק לפיצוי קורבנות טרור נחקק בעקבות פסק הדין בע"א 2362/19 **פלונים נ' הרשות הפלסטינית** (10.4.2022) (להלן: **עניין פלונים**) בו נקבע כי העברת כספים ומשכורות למבצעי פעולות טרור ולבני משפחותיהם הינה פעולת אשרור כמשמעותה בפקודת הנזיקין [נוסח חדש], וככזאת היא מקימה אחריות נזיקית לחובתו של מי שמשלם משכורות כאמור. עם זאת, נקבע בפסק הדין שלא קיימת לתובע זכות לפיצויים עונשיים ממי שאחריותו נובעת מאשרור.

26. בעקבות הקביעה האמורה, חוקק החוק לפיצוי קורבנות טרור, אשר נועד להסדיר את זכותו של מי שנגרם לו נזק לקבלת פיצויים לדוגמה גם ממי שאחריותו הנזיקית נובעת מאשרור או תגמול של מעשה טרור (ר' דברי ההסבר להצעת חוק לפיצוי קורבנות טרור (פיצויים לדוגמה), התשפ"ג-2023, ה"ח הכנסת 975).

27. החוק מעניק זכאות לפיצויים לדוגמה מ"מבצע מעשה הטרור, ממתגמל הטרור או ממי שחבותו נקבעה לפי סעיפים 12 עד 14 לפקודת הנזיקין" עקב מעשי טרור שגרמו למותו של אדם, וזאת על סך עשרה מיליון ₪ (ר' סעיף 2(א) לחוק), ועקב מעשי טרור שגרמו לנכות צמיתה על סך חמישה מיליון ₪ (ר' סעיף 2(ב) לחוק).

28. עוד קובע סעיף 2(ג) לחוק כי הפיצויים לדוגמה שייפסקו על בסיס הוראותיו "לא ינוכו מכל סכום שמשלמים המדינה או מוסד ממוסדותיה לנפגע או לבן משפחתו, ובכלל זה לפי חוק התגמולים".

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

29. בכל הנוגע לטענה המקדמית של הנתבעים לפיה טרם ההכרעה בתביעת הפיצויים לדוגמה יש להמתין לפסיקת בית המשפט העליון בעתירה שהוגשה בנוגע לתוקפו של החוק לפיצוי קורבנות טרור – לא מצאתי בה ממש. המדובר בהוראת חוק שחוקקה כדן, והיא תקפה ומחייבת לכל דבר ועניין. נזכיר כי לא ניתן בבית המשפט העליון סעד זמני.

30. גם את טענתם של הנתבעים כי יש לתת להם אורכה להגשת ראיות בעניין אי תחולתו של החוק לפיצוי קורבנות טרור על התביעה, ולהגשת ראיות בעניין סתירת החזקה הקבועה בסעיף 2(ה) לחוק – אין בידי לקבל.

31. בנוגע לתחולת החוק, סעיף 4 לחוק קובע כי :

"הוראות חוק זה יחולו על תביעה נגד מבצע מעשה טרור, מתגמל טרור או נגד מי שחבותו נקבעה לפי סעיפים 12 עד 14 לפקודת הנזיקין בקשר למעשה טרור שטרם התיישנה או שהייתה תלויה ועומדת ערב תחילתו של חוק זה".

סעיף 2(ה) קובע כי :

"חזקה שהנתבע הוא **מתגמל טרור** בשל מעשה טרור שגרם למוות או לנכות לפי סעיף קטן (א) או (ב), אם מדיניותו בדבר מתן תמורה בקשר למעשי טרור מיושמת בדרך של חקיקה ראשית, חקיקת משנה או מתן הנחיות לתשלום כספים לצורך זה, כל עוד מתגמל הטרור לא הוכיח אחרת".

32. אלא שאף אם הנתבעים היו מביאים ראיות שהיה בהן כדי להביא לסתירת החזקה, אין בכך כדי לשלול את תחולתו של החוק על פי סעיף 4 או את חבותם בפיצוי, שנקבעה מכוח סעיף 12 לפקודת הנזיקין, בהחלטתו של כב' השופט דרורי מיום 22.9.14 (ר' פסקה 380-391 להחלטתו של השופט דרורי) וכן בערעור כנגד קביעת החבות שנדחה (**פסק הדין בערעור**, פסקאות 64-71). כפי שנקבע בסעיף 2(ב) לחוק, די בחבות שנקבעה לפי סעיפים 12 עד 14 לפקודת הנזיקין כדי להקים את החובה בתשלום פיצויים.

33. לאור האמור, נפנה לבחינת זכאות התובעים לפיצוי לפי החוק. זו מחייבת שלושה רכיבים :

הרכיב הראשון, מחייב להראות כי התובע נפגע ממעשה טרור. מעשה טרור מוגדר בחוק לפיצוי קורבנות טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור התשע"ו-2016. אין מחלוקת על כך שהפיגוע נשוא התביעה הינו מעשה טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור.

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

הרכיב השני הוא שלתובע נגרמה נכות צמיתה עקב מעשה הטרור. נכות התובעים וגובהה, וכן הקשר בין לבין מעשה הטרור, כבר נקבעו בפסק הדין הראשון, בכפוף לאמור להלן לעניין התקיימות תנאי הלכת **אלסוחה**.

הרכיב השלישי הוא שעל הנתבע להיות מבצע מעשה הטרור, מתגמל הטרור או מן שחבותו נקבעה לפי סעיפים 12 עד 14 לפקודת הנזיקין. גם רכיב זה מתקיים, שכן כאמור לעיל, חבותם של הנתבעים על פי סעיף 12 לפקודת הנזיקין נקבעה בהחלטה של כב' השופט דרורי מיום 22.9.14.

הדרישה להתקיימות התנאים שנקבעו בהלכת אלסוחה

34. מכאן לטענת התובעים לפיה בהתאם ללשון החוק אין צורך להוכיח את התנאי הרביעי בהלכת **אלסוחה** לפיו הנכות הנדרשת בשל החשיפה לנזק של הניזוק הישיר הינה משמעותית, ניכרת, בדרגת חומרה מסוימת, או מייצגת פגיעה תפקודית.

35. כאמור, לטענת התובעים, די בהוכחת נכות, יהא גובהה אשר יהא, על מנת לזכות בפיצוי לפי החוק לפיצוי קורבנות טרור. התובעים תומכים את טענתם בלשון שננקטה בסעיף 2(ב) לחוק הדורשת לצורך הזכאות לפיצוי נכות צמיתה בלבד, מבלי לדרוש רמת נכות מסוימת כפי שהלכת **אלסוחה** דורשת, וכן הם טוענים שהביטוי "נפגע אדם" מכיל בתוכו מטיבו ניזוקים ראשיים, וניזוקים משניים.

36. לא מצאתי לקבל את טענתם של התובעים. אין בלשון החוק כדי לגרוע מהחובה להתקיימות כל התנאים שנקבעו בהלכת **אלסוחה** לצורך הכרה בניזוק משני. אין להלום מצב של הכרה בניזוק כאמור, מבלי להחיל את מלוא המבחנים שנקבעו בהלכת **אלסוחה**, שכן בלעדי התקיימות התנאים – אין מדובר במי שנפגע, ועל כן לא ניתן לראותו כזכאי לפיצויים לדוגמה. כך תיארה זאת כב' השופטת וילנר בפסק הדין בע"א 71/18 **הרשות הפלסטינית נ' יורשי המנוחה שרון בן שלום ז"ל** (10.2.2021):

"על מנת שהטוען להיותו ניזוק משני יוכר כ'ניזוק' הזכאי לפיצויים, עליו לקיים את כל ארבעת התנאים המצטברים שנקבעו בהלכת **אלסוחה**, משל היו תנאים אלה הפרוזודור אשר המעבר בו מוביל את התובע אל 'טרקלין הניזוקים' (פסקה 116, ההדגשות במקור).

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

"בחינת התקיימותם של תנאי הלכת **אלסוחה** נעשית רק בשלב הראשוני של בחינת מעגל הזכאים לפיצויים **נזיקיים** – וזאת, **כאמצעי** להגדרת ה'ניזוקים' מהעוולה. [...] אז ורק אז, ניתן להכיר בזכאותם לפיצויים – בין לפיצויי נזיקין ובין לפיצויים עונשיים" (פסקה 119, ההדגשות במקור).

37. לצד זאת, תחולתה של הלכת **אלסוחה** על הגדרת נפגע לצורך החוק לפיצוי קורבנות טרור, נלמדת מהוראת סעיף 3 לפקודת הנזיקין בהשוואה להוראה המקבילה בסעיף 2(ב) לחוק לפיצוי קורבנות טרור. שתי ההוראות נוקטות במונח 'נפגע' ויש לפרשן באופן עקבי ותואם.

38. לסיכום, נדרש כי ארבעת התנאים שנקבעו בהלכת **אלסוחה** יתקיימו כתנאי לפיצויים לדוגמה. לפיכך, התובעים אשר בהליכים הקודמים נקבע כי הם אינם עומדים בתנאי הלכת **אלסוחה**, אינם זכאים לפיצויים לדוגמה.

סכום הפיצוי – פיצוי מקסימאלי או פיצוי בסכום קבוע

39. לא מצאתי לקבל את טענת הנתבעים לפיה יש לפרש את החוק לפיצוי קורבנות טרור כך שהסכום הנקוב בו הוא סכום מקסימום והוא ייפסק לניזוק שהינו בעל נכות של 100% בעוד הסכום יופחת ביחס לניזוקים בעלי נכות נמוכה יותר. לשון החוק בעניין זה ברורה, היא קובעת סכומי פיצויים מדויקים וקבועים שאינם משתנים לפי הנסיבות, ולא ניתן ללמוד ממנה על מתן שיקול דעת לבית המשפט בקביעת סכום הפיצוי.

הגדלת הפיצוי בשל אובדן יותר מבן משפחה אחד

40. התובעים טוענים, כאמור, כי יש להגדיל את הפיצויים לניזוק עקיף אשר שכל במעשה הטרור יותר מבן משפחה אחד, וזאת בהסתמך על פסק הדין הראשון, שם נכתבו הדברים הבאים:

"יש לתת ביטוי גם לכך שחלק מהתובעים איבדו שני קרובי משפחה מדרגה ראשונה וחלק איבדו קרוב משפחה אחד. מסקנה זו מתחייבת מבחינה ערכית, וזאת על אף שאין להמעיט בעוצמת הכאב והיגון שהם מנת חלקם של כל התובעים, ומעוצמת הקשר והאהבה שהיו בין כל אחד מהתובעים לבין המנוחים. מכל מקום, הבחנה זו שנתבקשה גם בסיכומיהם של התובעים, עולה מדבריה של כב' השופטת וילנר **בפסק הדין בערעור**, לפיה 'פסיקת פיצויים עונשיים מחייבת התחשבות בחומרת מעשהו של המזיק, וממילא אף בתוצאותיו של מעשה זה ובמספר הניזוקים שנפגעו בגינו' (שם, פסקה 148,

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

וכן ראה פסקה 3 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית) (פסקה 208 לפסק הדין).

41. עם זאת, דברים אלה, שנכתבו באשר לפסיקת פיצויים עונשיים 'רגילים' אינם חלים בהכרח על פסיקת פיצוי לפי החוק, שכן הוראות החוק אינן תומכות בפרשנות זו.

42. כאמור, סעיף 2(ב) לחוק מורה כי "נפגע אדם ממעשה טרור ונגרמה לו נכות צמיתה [...], יהיה זכאי הנפגע לפיצוי לדוגמה". נוכח האמור, הזכאות של נפגע לפיצוי היא הפגיעה שסבל בשל מעשה הטרור, ולאחר שנמצא כי נפגע הוא זכאי לפיצוי לדוגמה. לשון החוק אינה כוללת הבחנה בין נפגעים שונים, ומשכך לא ניתן להגדיל את הפיצוי למי שאיבד בשל אותו מעשה טרור שני בני משפחה.

43. הקביעה שנעשתה בפסק הדין הראשון עניינה פיצויים עונשיים שבפסיקתם ניתן לתת ביטוי לנזק שנגרם, ואילו לפי החוק הפיצוי לדוגמה הוא קבוע ואינו תלוי בגובה הנכות או בנסיבות הפגיעה.

44. איני סבור כי ניתן לראות ברצח כל אחד מהמנוחים מעשה טרור נפרד ושונה באופן בו תקום לתובעים זכאות לפיצוי בגין כל אחד ממעשי הטרור, שכן הנרצחים נרצחו בפיגוע רצחני אחד ולא ניתן להפרידו למספר אירועים נפרדים.

סיכום

45. על יסוד האמור התביעה של התובעים שאינם עומדים בארבעת תנאי הלכת **אלסוחה** תידחה, ואילו באשר לשאר התובעים אני מחייב את התובעים, יחד ולחוד, לשלם לתובעים סכום כולל של **30,000,000** ₪ לפי הפירוט שלהלן:

א. **פ' וצ' ס'** – 5,000,000 ₪ לכל אחד מהם (לגבי הפיצוי המגיע לפ' הוא ישולם ליורשיה בהתאם לחלקם בעיזבונה);

ב. **א' ור' ב'** – 5,000,000 ₪ לכל אחד מהם (לגבי הפיצוי המגיע לר' הוא ישולם ליורשיו בהתאם לחלקם בעיזבונם);

בית המשפט המחוזי בירושלים

19 נובמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל, סגן נשיא

ת"א 3361-09 יורשי שרון בן שלום ואח' נ' הרשות הפלסטינית ואח'

ג. א' ס' – סכום של 5,000,000 ₪ ;

ד. ב' ב' – סכום של 5,000,000 ₪.

46. נוסף על כך, ישלמו הנתבעים שכר טרחת עורך דין בסכום כולל של 5,265,000 ₪. סכום זה כולל את שכר הטרחה שנפסק בפסק הדין הראשון (3,510,000 ₪) ושכר טרחה בגובה 10% על הסכום שהתווסף (1,755,000 ₪). הסכום כולל מס ערך מוסף, והוא נקבע בהתחשב בתוספת ההשקעה שנדרשה השלמת ההליך, ולהשקעה שהושקעה במהלך השנים על ידי התובעים עד הגיע ההליך לסיומו.

47. מתוך הסכום הכולל, שנפסק לזכות התובעים, יש להפחית את הסכומים ששולמו מכוחו של פסק הדין הראשון והיתרה תשולם תוך 30 יום.

ניתן היום, י"ח חשוון תשפ"ה, 19 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, סגן נשיא